

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

6 2 Å R G A N G

10. A U G U S T 1 9 5 0

A V I N N H O L D E T : NR.

NY ENSYKLIKA FRA PAVEN - ER DE FILOSOFISKE
GUDSBEVIS TVINGENDE? III. - PRESTEORDINASJONEN
I OSLO PÅ OLSOKDAGEN - DE NYE PRESTERS FØRSTE
HØYTIDELIGE MESSE - APOLOGETIKK OG HUMOR -
DEN KATOLSKE AFTENSKOLE - FRA UTLANDET.

27

28

NESTE NUMMER KOMMER 24. AUGUST 1950.

VÅRE KIRKER på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegr. og Biskopen 42 52 87).

Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.15: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høgmesse m. preken.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.

Soknepresten, tlf. 68 03 68.
Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.

Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17, Stabekk.

Soknepresten, tlf. 53 77 35.
Kl. 9.05: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.

Prestegården, tlf. 37 45 90.
Kl. 9.30: Høgmesse.

Vår Frue Villas kapell,

Montebello, Smestad.
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høgmesse.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.

Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høgmesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.

Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.

Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høgm.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.

Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Ottesang. Kl. 10.30: Høgm.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.

Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torggt. 113.

Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.

Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.

Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.

Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.

Soknepresten, tlf. 644.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høgm.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.

Soknepresten, tlf. 25534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.

Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høgmesse.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.

Soknepresten, tlf. 2238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

Min kjære hustru

fru

Elisabeth Jacobsen

vår eigode mor, døde fredelig i
natt i troen på sin Frelser, styrket
med Kirkens hellige nådemidler.

Stavanger, 29. juli 1950.

Waldemar Jacobsen.

Solveig. Gunnar. Reidar.

Student

ønsker hybel i Oslo
fra 1. september hos
katolsk familie.

Chr. Grimstad,
Brunholmen, Alesund.

Lillestrøm: Storgaten 46, søndag
den 13. august: Kl. 11: Sangmesse
med preken.

Hvert enkelt nummer av

«ST. OLAV»

er en prekestol, der troens sannhet
blir forkynt utover landet. Bladet
som forsvarer Kristi Kirke og orien-
terer om dens liv og lære.

«St. Olav» trenger din støtte, —
ditt abonnement!

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.
Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.

Redaksjon og ekspedisjon:
Akersv. 5 I. Telefon 42 37 43.

St. Olavs eksp. og forlag: 9.30—16,
unntatt mandag. Lørdag: 9.30—13.
Utbetalinger kun tirsdag kl. 13—14.

Abonnementspris: Kr. 3.00 pr. kvar-
tal, for utlandet + avisporto.
Abonnement tegnes i ekspedisjonen
og på ethvert postkontor.
Annonser må være innsendt innen
fredag aften.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 13. AUGUST: 11. sønd. etter pinse. Ep. 1. Kor. 15, 1—10. Ev. 7,
31—37. Mandag: Vigilien for Maria opptagelse. Tirsdag: Marias opptagelse
i himmelen. Onsdag: Joachim, Den hellige jomfrus far. Torsdag: Hyacint,
bekj. Fredag: Oktovdag. Lordag: Johannes Eudes, bekj.

SØNDAG 20. AUGUST: 12. sønd. etter pinse. Feiring av Marias opptagelses-
fest. Ep. Sirak 24, 11—20. Ev. Luk. 10, 38—42. Mandag: Johanna Franciska
av Chantal. Tirsdag: Marias rene hjerte. Onsdag: Filip Benitius, bekj.
Torsdag: Bartolomeus, apost. Foreskrevet bønn for Biskopen ianl. av dagen
for hans konsekrasjon. Fredag: Ludvig, konge, bekj. Lørdag: Maria-lørdags-
messe.

SØNDAG 27. AUGUST: 13. sønd. etter pinse.

ST·OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

62. ÅRGANG

10. AUGUST 1950

NR. 27-28

«Summi Maeroris: I dyp sorg»

Pave Pius XII, bekymret over verdenssituasjonen, sender ut ny ensyklika om freden

Onsdag den 26. juli ble Pave Pius XII's ensyklika om freden «Summi Maeroris», datert den 19. juli, kunngjort i Rom. Innledningsvis fremholdes det trøsterike og oppløftende som Det Hellige År hittil har brakt; men deretter understrekes den kontrast dagens internasjonale situasjon danner til Det Hellige Års budskap om fred. Til slutt slås det fast at en sann og varig fred bare kan grunnlegges på Kristi lære, på sannhet, rettferdighet og nestekjærlighet. Ensyklikaen har følgende ordlyd:

«Visselig har Vi grunn til å føle et uendelig vemod, men også umåtelig stor glede: på den ene siden har vi sett skarene av pilegrimer som i løpet av dette jubelår er kommet til Rom hvor de har gitt overbevisende vitnesbyrd om enhet i troen, broderlig samhold og oppriktig og ekte fromhet. De er kommet i så store mengder at vår opphøyede stad som har vært skueplassen for så mange verdensberømte begivenheter, aldri tidligere har vært øyenvitne til noe lignende. Og Vi tar imot disse talløse skarer med kjærlighetsfull velvilje. Vi styrker dem med Våre råd og viser dem nye og lysende eksempler på hellighet. Vi kaller dem tilbake til moralsk fornyelse og kristent liv, og Vi har sett at Vår appell har båret rike frukter. På den andre siden synes de sosiale forhold som folkene lever under å være slike at de gir grunn til stor bekymring og engstelse.

Mange diskuterer, skriver og holder taler om hvordan man best endelig skal kunne nå fram til den fred som alle lengter etter. Det hender da ofte at mange ikke gir akt på de grunnsetninger som må danne grunnlaget, ja til og med helt åpent tar avstand fra dem. Faktisk forholder det seg slik i mange

land at det ikke er sannheten som fremholdes men en villfarelse av falsk bevisførsel. Det er ikke kjærligheten, nestekjærligheten, man søker å fremme; tvert imot hisses det til hat, til blind kappestrid. Det appelleres ikke til samhold, men det provoseres uro og uorden.

Men både de oppriktige og de rettenkende har innsett at man på denne måte hverken løser de problemer som skiller folkene eller fører arbeiderne mot en bedre framtid. Hatet har aldri frembrakt noe godt, like så litt som løgnen og provoserte uroligheter. Det er uten tvil nødvendig å sørge for at de minst bemidlede får levelige og menneskelige vilkår. Men dette må ikke skje ved vold og makt og falsk agitasjon, men ved en rettferdig lovgivning. Under enhver omstendighet er det nødvendig å fjerne de tvistigheter som ennå skiller folkene. Det må skje i sannhet og under rettferdighetens førerskap.

Mens truende skyer formørker himmelen kan Vi — fordi alle nasjoners frihet, verdighet og velferd ligger Oss så varmt på hjertet — ikke la være enda en gang å formane borgerne i de enkelte land og deres regjeringer til sann enighet og sann fred. Måtte alle være seg bevisst hva krigen — hva vi jo dessverre alle av egen erfaring vet — fører til: ikke noe annet enn ruiner, død og all slags elendighet. Tidens teknikk har frembrakt og utviklet så dødbringende og umenneskelige våpen at ikke bare hele arméer og krigsflåter kan slettes ut ved hjelp av dem, ikke bare byer, landsbyer og bondegårder, ikke bare religionens, kunstens og kulturens steder, men også mødre og barn, syke og hjelpeløse gamle. Alt som det menneskelige geni har skapt av skjønt, godt

Er de filosofiske Gudsbevis tvingende?

Av dominikanerpater A. J. Lutz

III.

Hva er nå grunnen til at det blant de tenkende mennesker allikevel finnes en del som ikke anerkjenner gyldigheten av de metafysiske gudsbevis? At materialistisk innstillede vitenskapsmenn forkaster dem, er lett å forstå, all den stund de på forhånd forneker både Gud og de åndelige substanser i det hele tatt. I deres øyne er det virkelige bare det som kan ses, veies og måles, bare den sansbare verden med dens iboende krefter. Er de konsekvente materialister, så forkaster de også moralen; moral er jo noe åndelig. I en rent materiell verden hersker den sterkeste rett. Var de helt konsekvente, så måtte de også fornekte fornuften, la være å tenke og å forsvare sitt syn på verden. Således ville de ganske lett-vint slippe fra de dype problemer som verdensaltet stiller for mennesker med trang til å kjenne tingens årsak og sammenheng.

Men det finnes også andre enn gudsfornektere som tar avstand fra de filosofiske bevis på Guds eksistens. Deres innvending er den at de ikke kan innse sannheten av årsaksloven og av identitetsprinsippet, som årsaksloven utledes av. Gudsbeviset får jo sin kraft fra det at verdensaltet eksistens umulig kan forstås med mindre den føres tilbake til en årsak som ikke selv er innordnet i verdensaltet, avhengig og relativ, men som evig er seg selv nok. Benekter man årsaksloven, så er det klart at også gudsbeviset faller bort.

En del filosofer mener altså at årsaksloven ikke gjelder ut over det sansbare. De påstår at vi ikke kan vite noe om hva tingene er i seg selv. Vår viten går ikke lenger enn til fenomenene; m.a.o., vi vet ikke hva tingene er, men bare hvordan de tar seg ut for oss. De navn vi betegner dem med, er innholdsløse ord; de sier intet til

og hellig — så å si alt kan bli tilintetgjort. Når da krigen særlig i vår tid fortøner seg som noe så skrekkinngyldende og dødbringende, må man inderlig håpe at alle de anstrengelser som gjøres av folk og regjeringer for å hindre en ny krig, må føre til at de truende skyer som stadig fremkaller frykt og engstelse, blir drevet vekk og at sann fred igjen kan tenne håp hos folkene.

I erkjennelsen av at alt og hver fullkommen gave kommer fra oven, fra lysets Far, finner Vi det riktig igjen å anordne offentlige bønner for sandrettighet mellom folkene. Det blir Deres oppgave, ærverdige brødre, ikke bare å formane de sjeler som er anbetrodd dere til inderlig bønn, men også å oppfordre dem til å øve angerens og soningens fromme gjerninger. Bare på denne måte kan Guds Majestet forsones med de mange offentlige og individuelle forbrytelser som har krenket Ham.

Og når Dere i embets medfør kunngjør denne Vår innbydelse for de troende, husk da på å minne dem om hvilke prinsipper en rettferdig og varig fred må bygges på, og hvilke veier en har å gå for å nå fram til den. Som Dere vet, kan den bare nåes ved at man omsetter Kristi lære i praksis. Den lære og de retningslinjer Han har gitt, maner menneskene til sannhet, rettferdighet og nestekjærlighet. Den bremser på deres lyster og oppfordrer dem til å lytte til fornuftens stemme. Den bringer det så vidt at alle som regjerer folkene anerkjenner religionsfriheten og — foruten det fundamentale mål å føre sjelene til evig lykksalighet — beskytter også statens egen grunnvold.

Det Vi her har sagt, ærverdige brødre, viser tydelig hvor langt borte de er fra å kunne skape en sikker fred som tramper Den katolske kirkes hellige rettig-

heter under fot, som forbyr dens prester å utøve sin virksomhet, som kaster dem i fengsel, som hindrer de skoler og undervisningsanstalter som arbeider etter pavelige retningslinjer og prinsipper å fortsette sin virksomhet eller ganske enkelt stenger dem eller ødelegger dem, som leder folket inn i villfarelser og fornektelser og særlig fører ungdommen vill ved å berøve den dens renhet, rettskaffenhet og uskyld. Og det er helt klart hvor villfarende de er som beskylder Den Hellige Stol og Kirken for å søke å fremkalle en ny krig.

Hverken i oldtiden eller i vår egen tid var det mangel på folk som traktet etter å underlegge seg andre folk med våpenmakt. Vi derimot har aldri holdt opp med å strebe etter en sann fred. Kirken ønsker ikke å vinne eller å erobre folk med våpen, men med sannhet, og den trakter etter å skape rettferdige sosiale tilstander. For våre våpen er ikke av denne verden, men mektige i Gud.

Det er nødvendig at Dere lærer alt dette med frimodighet. For først når Kristi bud former det offentlige og private liv, kan man ha grunn til å håpe at klasser, folk og stammer vil leve sammen i broderlig sandrettighet.

Med nye bønner skal vi anrope Gud om at Våre helligste ønsker blir oppfylt, at den alminnelige moral ved Kristi nåde blir fornyet og at relasjonene mellom folkene ordnes så fort som mulig, slik at de enkelte nasjoner etter at lysten til å herske over andre er betvunget, og Kirken med sine troende barn, sikres den nødvendige frihet som tilkommer dem i kraft av guddommelig og menneskelig rett.

Gitt i Rom den 19. juli 1950 i Vårt Pontifikats 12. år.

Pius XII. PP.

oss om tingenes virkelige vesen! Hva vi kaller årsaker og virkninger, er ikke annet enn fenomenenes innbyrdes sammenheng. Årsaksloven kan altså ikke hjelpe en tanke til å nå hinsides det sansbare, ennsi til en overjordisk og evig virkelighet.

Også den filosofiske idealisme benekter at gjenstanden for menneskets intellektuelle erkjennelse skulle være tingenes vesen. Idealismen påstår nemlig at vi ikke erkjenner noe annet enn våre egne ideer. Intet er til for oss utover våre forestillinger. Noe hinsides vår tanke er utenkelig. «Die Welt, sie war nicht ehe ich sie erschuf» sier en ung idealist i Goethes «Faust». Avskåret fra all innsikt i noen virkelighet utenfor vårt jeg, kan vi heller ikke påberope oss årsaksloven for å nå opp til en overjordisk og overmenneskelig virkelighet. Idealister og fenomenister kan vel tro på Gud på grunn av den kristne åpenbaring. Men en harmonisk sammenheng mellom sin tro og sitt naturlige åndsliv finner de ikke, som om det ikke var den samme Gud som ut fra den samme evige idé og den samme evige kjærlighet hadde skapt vårt naturlige åndsliv og vårt kristne trosliv.

Men hverken idealismen eller fenomenismen har noen sinne maktet å rettferdiggjøre sine teorier overfor «*philosophiae perennis*», den uforgjengelige filosofi, som fører det forskende menneske fra den synlige verden til en usynlig og evig årsak. For den spontane, sunne fornuft står det urokkelig fast at begrepet «væren» er det aller første og grunnleggende begrep i vår tenkning, og at en ting ikke samtidig kan være seg selv og ikke seg selv. Vår forstand er en direkte og bevisst relasjon, ikke til fenomenet, men til tingenes vesen; ikke til en subjektiv forestilling, men til en objektiv virkelighet. Målet for all tenkning og all forskning i naturen, i historien og i vårt eget indre, er å få svar på spørsmålet om noe er eller ikke er, og hva det er eller hva det ikke er. Først ved å tenke noe blir vi oss vårt tenkende jeg bevisst. Slik taler den filosofi som Bergson kaller «*La metaphysique naturelle de l'esprit humain*» (den metafysikk som svarer til den menneskelige ånds natur). Denne spontane, medfødte virkelighetssans fører oss til erkjennelsen av at verdensaltets virkelighet er avhengig, ufullkommen, ustadig, relativ, at den derfor nødvendigvis skylder sitt tilvære en årsak som er den evige absolutte, fullkomne virkelighet, Gud.

Imidlertid kan det ikke nektes at de metafysiske gudsbevis ikke med en gang blir så innlysende for vår fornuft at den kjenner seg overveldet av dem. I seg selv eier de en kraft som ingen innvending er i stand til å svekke. De overbeviser ikke ved poetiske skildringer av det store og vakre i naturen; heller ikke ved å tale til den religiøse følelse, som mer eller mindre våken lever i menneskesjelen. Visstnok gjør de det også. Det er både poesi og religion i en verdensbetraktning som ser det evige stige fram fra det forgjengelige og i sjelens dypeste grunn vekker beundring for den grenseløse skjønnet og ydmyk tilbedelse for all værens opphav. Men det første som de filosofiske gudsbevis gjør, er å tale til vår virkelighetssans, til vår sans for sannheten, ved å vise sin strenge, logiske sammenheng med identitetsprinsippet. Den visshet de gir er større enn den vi finner i de klareste matematiske setninger.

Hvorfor er det da for de fleste mennesker allikevel ikke så lett å bli overbevist av dem? Vanskeligheten kommer av at metafysikk krever øvelse i abstrakt tenkning. Dens uttrykksmåte virker lite tiltalende på grunn av de anstrengelser den krever av vår ånd. Det språk

vi best forstår — avhengige som vi er av det sansbare — er det som gjør tanken anskuelig ved bilder fra den synlige natur. Metafysikken derimot arbeider med abstrakte begreper og krever at vår tanke holder seg på et område høyt over den konkrete, sansbare virkelighet. Begrepene «vesen», «eksistens», «årsak», «mulighet», «virkelighet», osv. lar seg ikke innfange i konkrete bilder.

Fremfor alt er det begrepet «væren» det gjelder å bevare i dets fulle renhet. Ordet væren betegner ikke en art ved siden av andre arter; det omfatter alt det som på en eller annen måte er eller kan være; det nevner virkeligheten i alle dens mangfoldige former, grader og relasjoner. Det er et «analogt» begrep, det vil si det uttrykker noe som alle ting har felles, hvor forskjellige de enn kan være med hensyn til sin art og natur. Det minste sannkorn har dette felles med den høyeste And at det er. Og alle legemer og ånder har dette felles med Gud at det er. Men det er noe som gjør at Gud allikevel er uendelig høyt over alle ting: Han er «den som er», dvs. Han er ved seg selv, mens alt annet av seg selv er intet. Det får sin natur og sitt tilvære ene og alene ved en stadig avhengighet av Gud. Hvert øyeblikk trenger det å bli frelst fra sin egen intethet ved Guds skapergjerning. En slik abstrakt tenkning er i alle fall i begynnelsen meget anstrengende, og kan derfor heller ikke forlanges av mennesker som sliter for det daglige brød eller på andre måter er opptatt med jordiske gjøremål.

Dertil kommer at de fleste mennesker ikke med en gang får øye på den nytte eller den skade som en sann eller usann filosofisk påstand får i det praktiske liv med hensyn til moral, politikk eller også økonomisk velstand. Erfaringen lærer jo at en sannhet går hurtigere og klarere opp for oss etterhvert som vi blir oppmerksomme på dens gode virkninger. Av den samme grunn innser vi lettere det usanne i en teori, når dens onde følger er åpenbare. Det er nå engang ikke fornuften alene som tenker, men hele mennesket gjennom fornuften. Hvis f. eks. en handelsskolelærer i sin matematikk-undervisning hevder at $1 + 1 = 3$, så ville han med en gang få sin avskjed. Hvor ville det bli av den dobbelte bokføring? En høyskolelærer derimot, eller en romanforfatter, eller en statsmann, som påstår at Gud ikke eksisterer, og at religion er opium for folket, kan til og med ha ord for å være en skarp tenker og en forkjemper for «fred og frihet», mens det mest ukultiverte og forkomne menneske aldri har uttalt noe så fornuftsstridig og noe så nedbrytende for all menneskelig lykke. For likesom et tre nødvendigvis dør når det blir rykket opp med roten fra den livgivende jord, slik går det menneskelige sjel liv til grunne, når tanke, hjerte og handling river seg løs fra livets evige kilde. Men at den livsforøgende virkning av gudsfornektelsen gjør seg gjeldende med én gang, er ikke umiddelbart iøynefallende! Den marxistiske materialisme brukte nesten 100 år for å gjeninnføre slaveriet og for å rettferdiggjøre utslettelsen av nasjoner ved massebord og deportasjon. Da materialismen og positivismen begynte å spre sine teorier om en verden uten Gud, var det ikke mange som innså hva disse teorier ville føre til. Alt for sent gikk det opp for de fleste at frafall fra Gud ender med frafall fra all menneskelighet.

Omvendt hender det også at sann filosofi blir upåaktet eller misforstått, fordi dens velgjørende makt ennå ikke har kunngjort seg i det konkrete liv. Slik er det nettopp med de metafysiske gudsbevis. De bryter den høyeste grad av intellektuell rikdom som mennesket med sin naturlige åndskraft kan oppnå. Vi kan ikke tenke oss en høyere naturlig visdom, enn ved betraktning av verdens-

PRESTEVIGSELEN PÅ

Pastor Anton Taxt og dominikanerpater Th. O. Norheim ordinert i nærvær av henved 40 prester fra inn- og utland i en overfylt St. Olavs kirke.

altet og vårt eget sjeleliv å erkjenne virkeligheten av et Vesen som er urgrunn til og endemål for alt. Da føler mennesket seg så lite, og allikevel så stort, «for i Ham lever vi, rører vi oss og er vi» (Ap. gj. 17). Da oppdager naturforskeren den dypeste av alle naturlover, Guds iboende skapermakt som kilde til all væren og virken. Tanken på Gud som opphav til all moralsk orden er drivkraften til alt menneskeverdig arbeid og samfunnsniv og det beste vern mot ødeleggende krefter. Men alt dette står ikke klart for vår ånd når den begynner sin møysommelige vandring fra våre sanseintrykk til de abstrakte ideer om væren og ikke væren og derfra høyere opp til «den som er». Så mister man interessen for denne visdom. Den forekommer en livsfjern. «Hva skal alle disse abstraksjoner tjene til?» Eller, og for de flestes vedkommende er det sant, «jeg har annet å gjøre enn å gruble over tingenes årsak». Ennå en gang, det er ikke fornuften som tenker, men mennesket, mennesket med sine sorger og gleder, med sin kjærlighet og sitt hat, med sin frykt og sitt håp, med sine interesser og lengsler. Hele vårt sjeleliv, undertiden endog vår fysiske tilstand, griper hjelpende eller forstyrrende inn i vårt tankearbeid på grunn av en hemmelighetsfull solidaritet mellom alle våre evner.

Nettopp fordi de fleste mennesker overlatt til seg selv ikke er i stand til å vinne en klar og fast overbevisning om Guds eksistens og om den velsignelse som følger med denne overbevisning, har Gud innbefattet også denne naturlige sannhet i den overnaturlige åpenbaring han ga oss i Kristus.

Også av en annen grunn tar en del mennesker — denne gang troende og ivrige kristne — avstand fra de metafysiske gudsbevis. De kan ikke frigjøre seg fra den mistanke, at en filosofi som går ut på å bevise Guds eksistens, går det guddommelige mysterium for nær. Alle forsøk på å gjøre det guddommelige tilgjengelig for vår fornuft er på forhånd dømt til å mislykkes, påstår de. Og de har rett; det ville være rett og slett blasfemi å forsøke å trekke Gud ned på fornuftens plan. Men det er da heller ikke det vi gjør, når vi ad fornuftens vei fastslår at verdensaltet forutsetter en skaper. De metafysiske gudsbevis vil ikke lære oss noe om Gud, men om verden og om oss selv. De prøver ikke å gi oss et innblikk i Guds vesen. De sier oss ikke hva Gud er, men bare at han er. Når vi så går videre og sier at verdensaltet opphav nødvendigvis må være evig, uendelig fullkomment, allmektig, allestedsnærværende, så vil vi heller ikke si hva Gud er, men hva han er, nemlig at hans vesen og hans makt er uten grenser. Vi beviser vel også at Gud er et personlig vesen, dvs. at han er Ånd, og at han er absolutt fri, at han er innbegrepet av all visdom, godhet og skjønnhet. Men heller ikke disse ord går ut på å løfte mysteriets slør. De hevder bare at alt det edle og gode vi finner i naturen og i den menneskelige sjel, må finnes også i Gud all den stund han er alle verdiers opphav, men fri for all begrensning og for alle mangler, og på en guddommelig fullkommen måte som overstiger alle menneskelige forestillinger og all skapt fatteevne.

Dette er grunnen til at vi f. eks. ikke er i stand til med filosofiske argumenter å gjøre det innlysende for en vantro at Gud er kjærlighet, skjønt han ikke med sin allmakt gjør ende på sykdom, nød, og på alle andre former for lidelse. «Enten kan han det ikke, eller han vil det ikke», sier vår fritenker, og slutter så triumferende at Gud altså ikke eksisterer. Jo, Gud eksisterer, og nettopp fordi Gud er Gud dømmer han ikke om godt og ondt, om

I dagene før Olsok hadde strøket omkring Akersveien 5 fått en rent Vatikan-preget viktighet over seg: en stilltiende travelhet «innenfor murene», en jevn vandring av kosmopolitisk klerus inn og ut av «staden», nonner som skynte seg forbi oppmerksomheten, telegrafbud som spurte veien, — blomster-sendinger i fleng. Det var opptakten til en stor begivenhet. Ingen tvil. Flagget var heist i sinnene lenge før dagen rant. En ventet bare på Olsok og at St. Olavs-kirkens klokke skulle ringe høytiden inn.

For hva bar ikke denne Olsokfest i sitt skjød for den kirke i landet som har arverett til Hellig Olavs

glede og sorg etter inntrykk og forestillinger fra den sansbare verden, som vi. Allerede et menneske som har sett litt dypere inn i sin sjel, vet jo så godt at innbegrepet av lykken hverken er et veldekket bord eller en god helse, eller den, uinnskrenkede frihet til å nyte livet i denne verden, menneskenes vennskap eller heder og makt. Vår sjels innerste lengsel går langt utover hva naturen og menneskene kan gi oss eller ta fra oss. Uendelig høyere og mer vidtfavnende er Guds egen idé om menneskenes salighet. Saligheten, det er Gud selv, og den visdom og den kjærlighet som fører til saligheten, er også Gud selv. Skulle vi kanskje kaste vår gudstro fra oss, fordi om hans evige forsyns planer og hans uendelige rikdom av trøst og fred ennå ikke er åpenbare for oss? Selve fornuften sier oss jo at Gud ikke ville være Gud, hvis han ikke var uendelig mer enn hva vår forstand kan fatte og vårt hjerte attrå.

Det fantes tenkere i den antikke verden som med en beundringsverdig åndskraft hadde sett til bunns i naturen og i menneskesjelen, og oppdaget Gud. De kjente ikke hans navn. De kalte ham ikke Gud, fordi uvitende og overtroiske mennesker hadde gitt dette navn til all slags lavere vesener og fantasibilder. De kalte ham for «Den høyeste årsak», «Det absolutte gode», «Den fullkomne skjønnhet», «Den evige intelligens» og lignende; men med all sin intuisjonskraft formådde de ikke å trenge inn i det guddommelige livs mysterium. At Gud er, det forsto de; men hva Gud er, det var skjult for dem. Heller ikke ante de at dette hemmelighetsfulle Vesen en gang skulle åpenbare seg på jorden i menneskelig skikkelse og bo iblant oss som en av våre brødre, for å gi oss den usigelige lykke å leve et felles liv med Gud. Allikevel er det ikke utenkelig at en Plato og en Aristoteles i sitt livs helligste stunder, overveldet av det de skuet med sitt åndelig blikk og trette av jordlivets tarvelighet, ble grepet av lengsel etter å få vite mer om tingenes evige urgrunn. Og kanskje uten å kjenne jødernes hellige bøker, kjente de i sin sjel noe i likhet med profetens hjertesukk: «Akk, om du ville sønderrive himlene og fare ned.» (Esaias 64.)

A. J. Lutz.

*

Artikkelserien er hermed avsluttet. Det er mulig den senere vil komme i særtrykk.

OLSOKDAGEN EN UFORGLEMMELIG BEGIVENHET

fulle, hele tro! Dens medlemmer er ikke mange. En hærrest fra et forlenget tapt slag — i 1537? Nei, en fylking i vekst omkring Kristus-banneret som Hellig Olav falt for i 1030. En fylking som vil samling, ikke splid. Som i Olsok vil se gleden, ikke smerten, — *skjønt* den gamle nasjonale kirkefest har kommet såre blek og tynn ut av reformasjonsverket, og *skjønt* forvirringen omkring Olsoks kirke- og nasjonalhistoriske bakgrunn kan synes å tilta for hvert nytt Olsok-bål som tennes rundt på land og strand!

Gleden hos oss norske katolikker var på forhånd så stor fordi vi på hjemlig grunn skulle oppleve å se to unge sønner av landet stå fram og be om å få vie sitt *liv*, totalt, for den samme tro som St. Olav fant verd å vie sin *død*. Også andre tusener av landets sønner har gjennom århundrene siden kristendommens innføring her bedt om å bli vigset til Herrens tjeneste. For så vidt er det intet oppsiktvekkende. Men t o t a l t å gi sin sjel og kropp til Herren, og binde seg til det ved et sakramentalt løfte, det er hittil bare Moderkirkens prester som har våget og villet. Det er *derfor* denne begivenhet har vakt slik oppmerksomhet også utenfor katolske kretser i landet. Radioen meldte den som en «sjelden begivenhet», og dagspressen festet seg ganske særlig ved den. Og de få, men trofaste norske katolikker, har i disse to unge menns kall sett en hilsning fra himmelen selv, der Hellig Olav, som Norges evige konge, kneler evig i forbønn for sitt folk.

*

29. juli opprant i deiligste solvær. Det betydde at prosesjone fra bispegården til Olavskirken kunne gjennomføres, og det ble et imponerende syn. Her var endog flere prester med enn ved det store prestemøtet i Oslo i 1946 — dengang 34 av våre egne, nå rundt førti fra innland og utland, ja helt fra Australia og det fjerne Østen. Sist i prosesjonen kom Hs. Høyververdighet biskopen og hans assisterende prester, pater Vanneufville, Oslo, og sokneprest Kauthen fra Luxembourg. Mellom dem og den øvrige geistlighet gikk de to ordinander Anton T a x t av sekulargeistligheten og Thoralf Olav N o r h e i m av Dominikanordenen, begge i sine fotside hvite albaer, med stolaer diagonalt over venstre skulder, tegnet på diakonverdigheten, med messehagelet sammenlagt over venstre arm og med et lys i høyre hånd, samt en hvit duk som senere skulle bindes om deres salvede hender. Den liturgiske farge var i dag rød, martyriets farge viet vår helgenkonge. Fra koret lød Renners «Ecce Sacerdos» begeistrende og vakkert under ledelse av pastor dr. Vranken og med André Bonnard ved orglet.

Kirken var skjønnsomt dekorert — St. Antonius-søstrene hadde lagt hele sin sjel i forarbeidet til denne store stunden. Plasingen av alle dem som *ønsket, burde, ville, måtte* og for enhver pris *skulle* ha en plass, var en uoverkommelig oppgave. Men pastor Fishedick løste den med heder. Forrest, like bak rekken av prestene, satt ordinandenes pårørende, familiene Taxt og Norheim.

Følgende prester var til stede: Fra D e t a p o s t o l i s k e v i k a r i a t: *sekularprestene* Ugen, Borsboom, Laudy, Sund, Wysiecki, Porisiense, Fishedick,

Duin, Meeusen, Hogenes, Lowry, H. Taxt, Vranken, Hansteen Knudsen, Messel og Parthe; *dominikanerne* Lutz, Vanneufville, Thorn og Raulin; *fransiskanerne* Eekeren, Notenboom, Hansen og Gerritsma; *maristpatrene* Bzdyl, de Paepe og Rommelse.

Fra S v e r i g e patrene Fens og de Paillerets, fra F i n n l a n d Bonduelle og fra F r a n k r i k e Rettenbach — alle dominikanere; fra L u x e m b o u r g prestene Kauthen, Wampach, Berger og Glesener; fra A u s t r a l i a prestene Pyke og Dougherty; fra C e y l o n pastor Muttukamuru.

Foruten biskopen og de to ordinander var der således 39 prester til stede samt stud. theol. Reichling, Luxembourg, dominikanerfrater Erik Gunnes og fransiskanerfrater Martin, Oslo.

Sammen representerte de ikke mindre enn 12 forskjellige land, nemlig Norge, Australia, Ceylon, England, Finnland, Frankrike, Holland, Italia, Luxembourg, Polen, Sverige og Tyskland.

*

Før seremoniene tok til, trådte biskopen fram i kordøren og holdt følgende korte men gripende preken:

«*Hellige Fader....., hellige dem i sannheten*» (Joh. 17, 17). Slik ba Jesus i sin høgsteprestsønn straks etter at han hadde vigset sine apostler til prester ved den siste nattverd.

Vi skal nå også vigse to unge menn til prester i Kristi Kirke. Og vår alles bønn må være: «Hellige Fader, hellige dem i sannheten.» For det er prestens mest aktuelle sending: å være hellig i sitt liv og i sitt virke.

Alle de gripende seremonier og bønner ved prestevigslen er nettopp et uttrykk for denne tanken at de menn som skal tjene Gud ved alteret og representere Ham hos folket skal være «hellige som han selv er hellig» (3. Mos. 11, 14). Bare hellige prester svarer til Guds plan og Guds vilje. Bare hellige prester kan i sannhet røkte sitt kall, løse sin oppgave og virke til folkets og verdens frelse.

Da hellig Olav etter sine vikingferder kom tilbake til Norge og ville kristne landet, hadde han med seg en biskop og noen prester fra England. Han ville bygge Kirken i Norge på apostlenes grunnvoll, og han visste at et land og et folk bare kan bevare og leve sin kristentro når det har gode prester som kan meddele Guds nådemidler og forkynde Guds ord etter apostolisk fullmakt.

Vi holder fast på denne arv og denne tradisjon. Med håndspålegging og bønn vigslers vi nå to unge nordmenn til det prestelige embete og den prestelige verdighet, og vi ber Gud hellige dem, så de kan føre hellig Olavs verk, Kristi frelsesverk, videre i vårt land og vårt folk.

Jeg ber dere alle følge nøye seremonienes gang etter den vegledning dere har for hånden, men især å forene deres bønner med biskopens og prestenes bønner for at disse to unge menn ikke bare skal få presteembetet, men bli hellige prester til signing for sjelene, Kirke og fedreland.

*

Erkediakonen, pater Vanneufville vendte seg så til ordinandene med ordene: «De som skal vigslers,

bes tre fram.» Seremonimesteren, pastor Lowry, leste deres navn, og ordinandene gikk til alteret og knelte ned foran biskopen.

Erkediakonen vendt til biskopen: «Høyærverdige far, vår hellige mor den katolske Kirke, ber om at De vigslar disse diakoner til presteembetets tjeneste.» *Biskopen*: «Vet du om de er verdige til det?» — *Erkediakonen*: «Så vidt menneskelig skrøpeligheit tillater å vite, vet og vitner jeg at de er verdig til dette embete.» *Biskopen*: «Gud være takk!»

Biskopen vendte seg så til presteskapet og kirke-lyden i noen ord om prestedømmets alvor, deretter til ordinandene med en faderlig formanig. Så kom den gripende stund da biskopen kneler ned ved sin stol, mens ordinandene legger seg ned med ansiktet mot gulvet, og alle de andre kneler: *Allehelgenslitaniyet* synges vekselvis mellom kor og forsamling — mektig. Etter Litaniyet fulgte håndspåleggelsen. Først la biskopen, deretter alle de tilstedeværende prester, sine hender på ordinandenes hode, dannet en ring om

PRESTEVIGSEL

I

BILLEDER

Øverst tilv.: Prosesjonen ned A
Fra høyre: Pater Rettenbach, O
ordinander Thoralf O. Norheim
Taxt, sokneprest H. Taxt. Bak
høyre: Pater Vanneufville, O.
Mangers og sokneprest Kauther
to unge akolytter. (Foto:)

Nederst tilv.: Alvorsfylte går o
opp kirketrappen; de er iført
rød stola og bærer messehagelet
og lys i hånden. (Foto:)

Øverst i midten: De to ordinande
i koret mens Biskopen taler. (F)

Øverst tilh.: Mens Allehelg
synges. (F)

Nederst tilh.: Biskopen leser Ki
nende ord til ordinandene. (C)

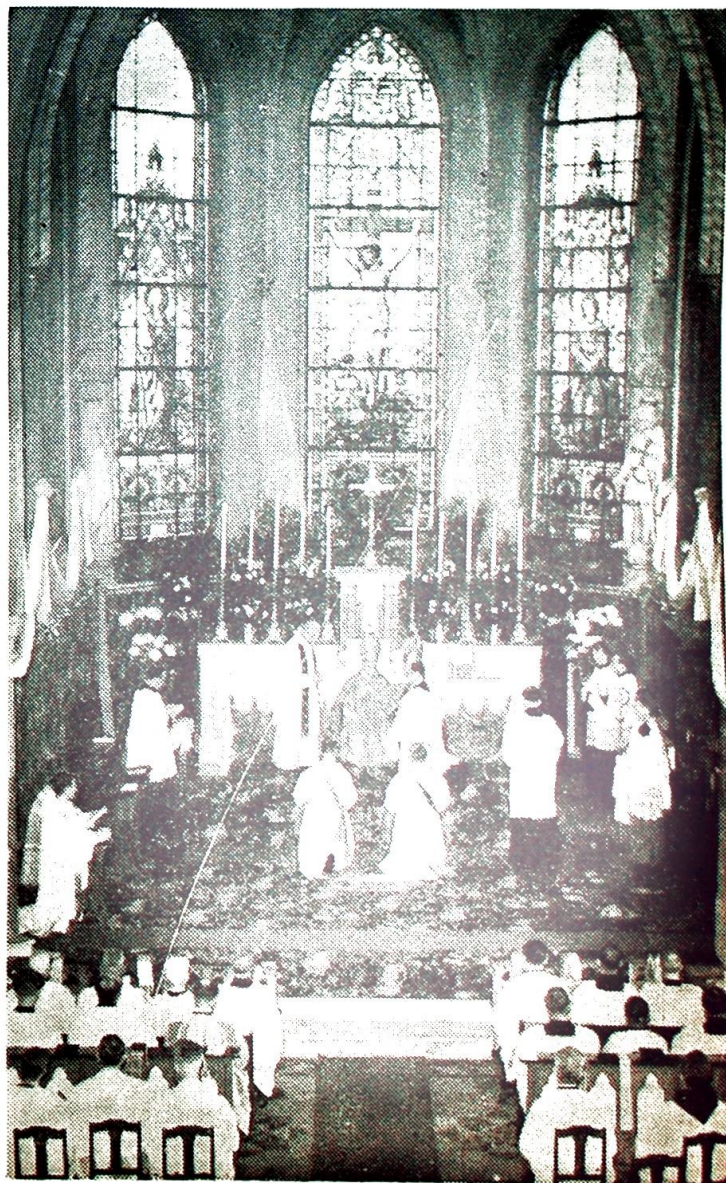

de to, og holdt hånden utstrakt over dem til velsignelse mens biskopen nedba Guds nåde. Etter at biskopen hadde sunget den betagende prefasjon på denne dag, iførte han ordinandene stolæen i korsform, tegnet på den prestelige verdighet, og messehagelet — bare med forsiden utfoldet. Atter ba biskopen over dem, og så knelte alle ned og *Veni, Creator Spiritus*, hymnen til den Hellige And ble sunget vekselvis mellom kor og forsamling, — koret polyfonisk den herlige komposisjon av Fabiani, forsamlingen den enkle gregorianske melodi.

Så fulgte stunden da biskopen legger ordinandenes hender sammen og den hvite duken blir bundet om dem — først diakon Taxts, deretter diakon Norheims, — han rekker dem kalken med vin og vann og patenaen med en hostie på, og sier: «Motta makten til å frembære offeret til Gud og feire messer såvel for de levende som for de døde. I Herrens navn.» Ved disse ord var ordinandene prester.

Messen fortsatte. Ved offertoriet ofret de nyvigslede sitt lys til biskopen. Pastor Anton Taxt assistert av sin bror sokneprest Harald Taxt, dominikanerpater Norheim av sin åndelige veileder og venn, dominikanerpater Rettenbach, Maitre des Etudiants ved klosteret i Paris, frembærer så knelende i koret det hellige messeoffer sammen med biskopen, konsekreter og ber alle bønnene felles med ham. Etter kommunionen intonerte biskopen det vidunderlige responsorium, Kristi egne ord til sine apostler ved den første prestevigsel: *Jeg kaller dere ikke lenger tjenere, men mine venner, fordi dere kjenner alt hva jeg har virket blant dere. Motta den Hellige And, Trøsteren. Han er den Faderen vil sende dere. Dere er mine venner, dersom dere gjør det som jeg har befalt dere.*

Etter at trosbekjennelsen var sunget, la biskopen sine hender på de nye presters hode idet han sa: «Motta den Hellige And. Dersom du tilgir noen syndene, er de tilgitt. Dersom du beholder dem, er de beholdt.» Messehagelet blir foldet helt ut, ordinandene legger sine hender i biskopens og lover ham

rsveien.
de to
Anton
em, fra
biskop
Bakerst
ftenp.)
andene
t alba,
armen
genbl.)
melende
(NTB)
litaniert
(NTB)
ns ma-
o NTB)

og hans etterfølgere lydighet. Dypt beveget og innerlig faderlig, omfavnet vår kjære overhyrde sine to nye åndelige sønner og ga dem fredskysset med ordene «Herrens fred være alltid med deg», sto så opp, med mitra og stav, og lyste høytidelig velsignelsen over dem.

Etter rettet biskopen noen manende ord til de nye prester, og ordinasjonsmessens sluttet med den vanlige lesning fra Johannesevangeliet.

«Store Gud» lød mektig fra en grepet og takknemlig forsamling, prosesjonen av geistlige forlot kirken under orgelbrus. Den kanskje gledeligste begivenhet i Kirkens nyere historie i Norge hadde funnet sted.

*

Etter høytideligheten i kirken kom de troende til haven foran Bispegården og mottok én for én de nye presters velsignelse. Særlig gripende var det å se far og mor og søsken knele ned for sønn og bror. Det viser prestedømmets verdighet hevet selv over de helligste bånd.

Men høytidelighetene var ikke slutt med ordinasjonen på Olsokdagen. Dagen etter, søndag 30. juli skulle pastor Anton Taxt celebrere sin første høytidelige messe i St. Olavskirken, og på Dominikus-dagen 4. august pater Norheim i St. Dominikus kirke. Felles for begge disse begivenheter er at de også ble innledet med prosesjon, henholdsvis fra Bispegården og St. Dominikus kloster, ja søndagen gikk til og med småpiker i hvite kjoler og strødde blomster på veien foran primizianten. De prester som ennå var i hovedstaden tok alle sammen del med Hs. Høyærv. biskopen i spissen. Under gudstjenestene knelte Hans Høyærverdighet i koret. Sangkorene prester-te ypperlige ting, særlig tatt i betraktning de mange feriefri. Kirkene var like overfylt som under preste-vigselen lørdag, og det var vakkert å se at mange, hvori-blant også ungdom, hadde holdt fasten så lenge for å kunne motta Herrens legeme fra de nyvigslede presters hender. Verdig og vakkert sang begge sin første hellige messe.

Pastor Anton Taxt's første høytidelige messe

Pastor Anton Taxt var ved sin primiz assistert av sin bror sokneprest H. Taxt, Fredrikstad, og med prestene Hansteen Knudsen og Messel som diakon og subdiakon. Akolytter var celebrantens brødre Alfred og Torolf Taxt. Det måtte være en uforlignelig stund for herr og fru skipsfører Taxt å sitte denne dag i St. Olavskirken, dit de søndag etter søndag i så mange år har kommet til messe sammen med sine gutter. Nå sto de der fremme ved alteret, to sønner, to prester, dene ene celebrerende, — og to andre sønner, i ministrantens enklere, men også innvidde drakter, tjenende sine brødre i ærbødig hengivenhet. Hvilket stolt syn for to lykkelige foreldre!

«Missa Sanctae Birgittae» av den australske komponist Joseph Seymour var det kirkekoret framførte, også i dag med pastor Vranken som dirigent og André Bongard ved orglet. Før messen sang koret *Veni, Creator* av Fabiani, til offertoriet *Domine, labia mea* av Pergolesi, til komunionen *Panis Angelicus* av Cesar Franck og til slutt *Tu es Sacerdos* av Praglia. Rolf Sand gjennomførte en rekke solopartier forbausende stort.

Etter den vakre gudstjenesten trådte primizianten fram i kordøren og meddelte etter særlig fullmakt ved denne anledning den pavelige velsignelse.

Primizprekenen

ble holdt av sokneprest Harald Taxt. Han tok sitt utgangspunkt i Hebreerbrevet 5, 1—4:

«For hver prest blir tatt ut blant menneskene og innsatt for menneskene til tjeneste hos Gud, til å bære fram gaver og offer for syndene. Han må kunne føle medlidenhet med uvitende og villfarende mennesker, etter som han selv er omgitt av skrøpeligheit, og derfor må han bære fram offer for syndene, for seg selv, likesom for folket.»

«Hvorfor står for oss katolske kristne presteverdigheten som den høyeste verdighet et menneske kan oppnå? spurte soknepresten i sin innledning. Hvorfor er prestens oppgave den mest krevende, den vanskeligste av alle? Fordi vi i presten ser en fortsettelse av Kristi liv og virke, en forlengelse av hans guddommelige fullmakter: «Som Faderen sendte meg, så sender jeg dere.» Som Faderen sendte sitt evige ord til menneskene for å vise dem sin altomfattende kjærlighet, vise dem hvem han var og hva han var, vise at han elsket sin skapning så høyt at han lot sin enbårne ofre seg for å få menneskene forsonet, få revet deres kjærlighet til seg — ja, slik sender Kristus sine apostler, slik sender han dere ut for å bringe seg selv og sin Fader, sitt offer og Faderens, sin kjærlighet og Faderens til hele menneskeætten.

I presten møter vi Kristus, det guddommelige og himmelske. Det er nesten utrolig, men sant: Med et syndig menneske som redskap har Kristus villet forlenge sitt liv, strekke sitt virke ut til alle menneskene. Ved hjelp av et svakt og feilende menneske har han villet gjøre andre delaktig i sin sonende og forsonende kjærlighet, deltakere i den guddommelige natur.

Som Faderen sendte meg, så sender jeg dere: Hva dere løser og binder på jorden, skal være løst og bundet i himmelen. Den som hører dere, han hører meg; den som forakter dere, forakter meg!

Vendt til de troende, fortsatte pastor Taxt:

I presten møter dere virkelig Kristus. Da presten i dåpens sakrament heldte vann over ditt hode og sa: «Jeg døper deg i Faderen og Sønnens og Den Helligånds navn,» da var det Kristus som for første gang trykket deg til sitt hjerte og kalte deg bror, sin Faders barn, og ikledte deg nådens hvite drakt. Da presten la hendene på deg og sa: «Ta imot den Hellige Ånd,» var det Kristus som styrket deg og fylte deg med sin kjærlighet, sendte sin ånd over deg og gjorde deg rede til å møte livet.

Når du sønderknust og skamfull over dine fall og feiltrin kneler ned og bekjenner din synd, da er det Kristi uendelig tilgivende kjærlighet du møter, — da møter du Ham som «gikk rundt og gjorde godt.» Og når presten står ved alteret og tar brødet og vinen i sine salvede hender og sier: «Dette er mitt legeme, dette er mitt blod, som utgydes for mange til syndenes forlatelse,» — aldri mer enn da er han identisk med verdens Frelser. Det å bære fram messeofferet for sine og hele folkets synder, er prestens viktigste og mest opphøyede handling. Derfor er en prests første messe en begivenhet som griper dypt inn i hans natur og setter merker for resten av livet, også det evige livet.

I presten møter du din Frelser. Når han velsigner ditt ekteskap, er det Kristus som velsigner det og setter sitt guddommelige segl på den inngåtte pakt. Når han kommer til ditt sykeleie for å trøste og hjelpe, er det også din Frelser som besøker deg. Når han salver dine sanser, er det Gud som tar bort det av synd som kleber seg til dem, og styrker dem til nytt liv eller renser dem til det evige. Og endelig ikke minst åpenbarer Mesteren Guds rikes hemmeligheter for deg gjennom prestens forkynnelse av Ordet.

Alt dette blir gitt til et fattig syndig menneske i prestevigselsens sakrament. Det er noe ufattelig opphøyet, noe uendelig verdifullt, og på samme tid noe forferdelig skremmende i denne sakramentale karakter. *Opphøyet og verdifullt* — for hvilken praktisk nytte ville det vel ha hatt for menneskene, om disse fullmakter fra Kristus i sin gyldighet var avhengige av prestens personlige verdighet og fromhet? Hvilken skapning er verdig til noe sådant? Hvem er uten synd? *Skremmende* likevel når en tenker på hvilken skjebne det hellige kan få i den uhelliges hender.

Ha alltid ærbødighet for din prest. Og husk på at han er et menneske som du, med sine svakheter og brister, ettersom han også er omgitt av skrøpeligheter, som apostelen sier, men han har fått en oppgave som ingen annen skapning i himmelen eller på jorden.

Ha respekt for og be meget for deres prester. De trenger mer enn andre de troendes forbønn, for det ligger jo langt over deres naturlige krefter å leve opp til den verdighet de bekler, til å løse de oppgaver det guddommelige forsyn har lagt på deres unge skuldre.

Vendt til sin bror, sluttet pastor Taxt:

Igjen har St. Olavs martyrblod fostret et nytt skudd på Levi stamme. Vi tør se det som et tegn på at han våker over sitt folk og ber for det foran Lammets trone. Det ligger et lykkelig varsel i dette å kunne bli vigslert på Hellig Olavs dag. Det er jo hans arv som du skal ta opp, hans virke som du skal føre videre. Men det innebærer også en forpliktelse. Du kan ikke vise mindre iver eller mindre mot enn han gjorde når det gjelder å føre folket tilbake til Moderkirken, tilbake til Hellig Olavs kirke, til den ene hjord og den ene hyrde.

Dominikanerpater Norheims første høytidelige messe

Selv om de to foregående høytidsdager hadde fylt gledens og lykkens beger til randen, lot det ikke til at noen, så sant de hadde mulighet for å komme, ville fornekte seg fredagens store opplevelse, da vår nye dominikaner, pater Thoralf Norheim celebrerte sin første høytidelige messe i St. Dominikus kirke. Da prosasjonen med primizianten skred opp mot koret i prekebrødrenes stilrene helligdom, hvilte atmosfæren av sakral forventning over de troendes ansikter. Det var en gregoriansk messe som ble sunget, og det gjorde sitt til at stemningen av *klostergudstjeneste* ble så velgjørende understreket. Primizianten hadde sine medbrødre pater Rettenbach og pater Raulin som henholdsvis diakon og subdiakon, og akolytter var dominikanerfrater Erik Gunnes og André Bongard. Korsangen ble ledet av pater Lutz, ved orglet satt organist Rolf Østbye. Der var innlagt et par motetter, begge komponert for anledningen av pater Lutz, *Veni, Creator* før messen og

Bone Pastor til forvandlingen. Rolf Østbye hadde solo-partiene, med Lutz' *Bønn for Norge* til slutt som det mest krevende stykke.

Primizprekenen

ble holdt av pater Finn Dominique Thorn, og var bygget over Bibelordet:

«Dere har ikke valgt meg, men jeg har valgt dere.» — (Joh. 15, 16.)

Pater Thorn innledet sin preken ved å understreke den særlige stemning av fest og glede når en uvigslert prest første gang høytidelig frembærer messeofferet. Og her i dag var det særlig tre momenter som gjorde seg gjeldende: Gleden over å ha en *ny prest* iblant oss, gleden over at denne nye prest er *nordmann*, gleden blant ordensbrødrene over at denne nye norske prest er *dominikaner*.

Pater Thorn citerte en protestantisk teolog som hadde uttalt at den katolske kirke bare hadde én prest — Kristus selv. Det er sant. Har vi den rette forståelse av det katolske presteembete, så ser vi klart at en prest er intet av seg selv. Hans personlighet trer fullstendig i bakgrunnen. Han er bare et redskap som Kristus betjener seg av for å fortsette sin gjerning blant menneskene.

Vi kan føre tanken videre og si at fordi prestens gjerning i kirken er Kristi egen gjerning, er Kirken selv intet annet enn Kristus selv, — Kristus utbredt og meddelt til menneskene inntil tidenes ende. Det er alminnelig å si at Kirkens apostoliske karakter består i at den kan føre sin opprinnelse *tilbake* til apostlene og gjennom dem til Kristus. Med like stor rett kan man si at Kirkens apostoliske karakter består i at Kristus og apostlene lever og *er* nærværende i Kirken *i dag*.

Det er presten som gjør Kristus nærværende iblant oss. Derfor gleder vi oss over hver ny prest. Det er likesom Kristus på nytt kommer til oss. Det er likesom vi får en ny garanti for at han aldri vil forlate oss. «Se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.»

Å ha prester som lever i overensstemmelse med sitt hellige kall har derfor alltid ligget Kirken på hjerte. En kan gå så langt som å si at oppgangs- og nedgangstider for Kirken i meget liten grad har vært avhengig av prestens liv. Dette vet vi her i Norden noe om, og vi lider under følgene av kirkesplittelsen i det 16. århundre.

Pater Thorn dvelte her kort ved den lutherske reformasjons egentlige bakgrunn og hensikt, og konfronterte den med den *indre* reformasjon som den unge spanske prest Dominikus Guzmán etter en reise i Europa — muligens nådde han helt til Danmark — hadde startet i begynnelsen av det 13. århundre. På sin reise ble han stilt overfor nettopp dette problem: kravet om at prestenes personlige liv må være i overensstemmelse med hans hellige embete. Ønsket våknet i ham til å bidra sitt til å gi Kirken et presteskap hvis liv var preget av fromhet og lærdom. Så stiftet han prekebrødrenes orden. Alle-rede i 1220-årene kom de første dominikanere til Norge, og alt i 30-årene reiste de Olavsklostret i Oslo. I 700 år har St. Dominikus' presteideal levet videre i Kirken, men her i Norge gikk det tapt etter 300 år. Men idealet kan ikke dø. Som Sigrid Undset uttrykte det en gang: «Det er ønsket om å kunne vise våre unge et livsideal vidt forskjellig fra alt de ikke kan unngå å se omkring seg av selvskjellighet og bløtaktig given etter for selvkjærlighet, for uorden, udisiplin og hysterisk bekymring for ikke å få nok av denne verdens verdier — at vi med lengsel ser frem til den dag, da dominikanere og fransiskanere igjen får sine hjem hos oss.»

Dette ønske er blitt oppfylt. — Vendt til den nye dominikanerprest sluttet pater Thorn: «Som prest er De blitt et redskap i Kristi tjeneste. Som dominikaner vil De sette alt inn på å være et godt og verdig redskap. Og som nordmann har De særlige betingelser for at De som Kristi redskap vil passe inn i det norske miljø som De skal virke i.

Våre kjære utenlandske prester må bruke lang tid for å tilpasse seg de fremmede forhold de skal virke i. Vi beundrer den innsats de yter og de ofre de bringer. Og vi vet at deres høyeste ønske er at deres anstrengelser skal føre til at stadig flere unge nordmenn fører arbeidet videre for Kristi og hans Kirkes sak i Norge. Derfor gleder vi oss over at De har fulgt kallet og tatt Deres plass som prest i Norges gamle katolske kirke.

«Dere har ikke valgt meg, men jeg har valgt dere.» Som Kristus er den eneste prest, så er det også bare ham som kaller andre til å få del i hans prestedømme. Han velger de redskaper han vil bruke i sin tjeneste. Derfor går vår takk først og fremst til Ham som gjennom våre prester vedblir å være nærværende blant oss. Hver ny prest er et nytt besøk av Jesus Kristus blant oss. Hver ny prest er en garanti for at Han aldri forlater oss, men trofast holder sitt løfte: «Se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.»

Takk!

Må vi få lov på denne måte å rette en hjertelig takk til alle dem som gledet oss på ordinasjonsdagen og på dagen for den første hellige Messe med hilsener, blomster og gaver. Det skal være oss en kjær plikt å minnes alle disse venner og velgjørere i våre bønner foran Herrens alter.

Hjertelig takk alle sammen!

Thoralf O. Norheim, O. P. Anton T a x t.

Må også vi få si vår inderligste takk for all overstrømmende oppmerksomhet og ære som er blitt vist våre sønner, som Gud i sin nåde mot dem og mot oss har villet kalle til prester i sin hellige Kirke. Gid de må bli Kirken til heder og sjelene til gagn, bli prester etter Jesu eget hjerte!

En særlig takk vil vi i ærbødighet få uttrykke overfor Hans Høyærværdighet biskop dr. Mangers, St. Antoniusøstrene, St. Josefsøstrene og Dominikanerinnene for all omsorg og hjelp i forbindelse med de forskjellige festdager.

Familiene T a x t og N o r h e i m.

Til alle prester, ordenssøstre og venner, som i anledning av mitt 50 års prestejubileum har vist meg sin sympati ved blomster og gaver, ved telegrammer og brev i prosa og vers, sender jeg en hjertelig takk, med ønsket om at vår evige prest Jesus Kristus må velsigne dem og deres arbeid, og fylle deres hjerter med trøst og glede fra himmelen.

I trofast hengivenhet

A. J. Lutz, O. P.

Pilegrimsferden til Roma i oktober

De som vil være med, må tegne seg snarest hos Metro Trafikkaksjeselskap, Karl Johansgt. 31 (inng. Arbeidergt.). Glem ikke å innhente anbefaling fra stedets katolske sokneprest.

Komitéen.

Takksigelsesmesse i festsmykket St. Dominikus kirke

Den siste uken har vært rik på kirkelige fester. To av dem er knyttet til St. Dominikus Kloster, hvor en på en og samme dag kunne feire «prestelig gulljubileum» og vigsel av en ny norsk dominikanerpater.

Den 29. juli kunne pater Lutz se tilbake på 50 år virke som prest. I den årle morgen leste pateren sin takksigelsesmesse, hvor han takket Gud for alle velgjerninger, og hvor mange av hans venner og konvertitter i bønn til Gud takket pateren for alt han har gitt dem. Pater Lutz holdt en kort preken, hvor han dvelte ved prestedømmet og ved den sendelse som ligger i dette embete. Han talte om prestens oppgave og om det ansvar som hviler på ham. Presten står som en Guds husholder, og også for presten gjelder det alvorlige: *redde r a t i o n e m*, «gjør regnskap for ditt hushold». — Den jubilerende pater hadde dagens prestekandidat som sin ministrant. Under messen ble det spilt flere av de gripende komposisjoner pater Lutz har laget. Messen ble avsluttet med et fulltonende *M a g n i f i c a t.*

Før messen begynte, innviet pater Lutz de herlige glassmalerier som dominikanerne nå har fått til sin kirke. St. Dominikus kirke har lenge utmerket seg ved et stilrent interiør, og med de nye glassmalerier er kirken blitt enda vakrere. Glassmaleriene er laget av den samme kunstner som har stått for freskomaleriene i kirken. Det er den franske dominikaner, pater Couturier. Glassmaleriene som er holdt i rene og lysfarger, står i de tre vinduer over hovedalteret. De framstiller Kristus og to engler. I midten står Vår Herre som belærer og velsigner. På hans ene side står en engel med tornekrone og et sorgens kledebon over armen. Denne engelen symboliserer våre prøvelser, våre skuffelser og våre sorger. Engelen står som et levende uttrykk for det ord profeten Tobias har preget: «Da du ba under tårer, bar jeg dine bønner fram for Gud.» — Den andre engelen er framstilt med en laurbærkrans om hodet og med blomster i hendene. Den symboliserer våre seire, våre lovprisninger og våre gleder. — Den belærende og velsignende Kristus er midtpunktet. Tronende over alteret er det som om Han sier til oss: «Kom til meg og til mitt bord med deres sorger og skuffelser, med deres gleder og deres seire. Båret for mitt navns skyld, skal en prøvelse bli til en seier.» Den velsignende Kristus slår et seierens korstegn over våre vanskeligheter og fristelser, ved hans alter skal vår svakhet vendes til styrke.

Glassmaleriene står som et levende bilde på den guddommelige velsignelse av hele det menneskelige liv. De er et verdig tilskudd til den kirkelige kunst i Norge. Vi gratulerer Dominikanerne med nyervervelsen og med deres nye gave til oss alle. En særlig takk fortjener pater Vanneufville som står for idéen som kunstneren har bygget på.

Thomas.

Katolsk Studentlags sommerleir

Som nevnt i siste nr. av St. Olav holdt Katolsk Studentlag i dagene 1.—9. juli sommerleir ved Mandal. Arrangementet var lagt til St. Josefsøstrenes idylliske landsted «Stella Maris».

Sommerleiren var den første i Studentlagets 11-årige historie. Leiren hadde noe av et eksperiment over seg. En tør sikkert slå fast at eksperimentet falt så heldig ut at sommerleiren fra nå av vil bli et fast arrangement på Studentlagets program.

Formålet med denne sommerleir var, ved samvær i ferien å binde medlemmene fastere sammen og å gi anledning til å ta aktuelle problemer opp til alvorlig drøftelse.

Leiren ble holdt i de sommerdager da værgudene var vennlig stemt. Den sørlandske skjærgård lå innbydende og lokkende. Hver formiddag kunne deltakerne dra på båttur og nyte badelivets gleder. Ved dette samvær ute i den sørlandske skjærgård lærte deltakerne hverandre bedre å kjenne, og det ble skapt et godt og sterkt samhold mellom dem alle.

Samhold og samhörighet opplevet en på en gripende måte hver morgen: under messen bar hver fram sin hostie. Enheten i offerhandlingen og i Kirken ble levende for en. Denne enhet og dette liv i Kirken understreket pater Thorn hver morgen på ny i sine manende prekener. I kompletoret som ble sunget hver kveld, forenet vi oss igjen med hverandre og med hele den bedende Kirke.

Om kvelden møttes deltakerne til diskusjon. En dag diskuterte en moderne katolsk litteratur, en annen dag tok en stilling til katolsk aksjon og det arbeid Studentlaget kunne utføre innenfor denne. Her nøyde en seg ikke med generelle retningslinjer. En la opp en arbeidsplan med konkrete arbeidsforslag, bl. a. å forestå arrangementet av en stor foredragsturné, å oversette bøker og rundskriv. Arbeidsforlaget ble oversendt Hs. Høyærv. biskopen som har gitt det sin fulle støtte. Det vil forhåpentlig snart vise seg at diskusjonene i Mandal har gitt gode resultater.

Studentlagets første sommerleir ble en suksess. Æren for det tilkommer i første rekke St. Josephsøstrene som viste Studentlaget den største velvilje og gjestfrihet, og som på så mange måter støttet opp om arrangementet. Katolsk Studentlag er St. Josephsøstrene stor takk skyldig. En særlig honnør og takk må en også gi familien Tasch som så villig hjalp til ved arrangementet.

Deltaker.

Den katolske aftenskole høsten 1950

Kommende høst vil Den katolske aftenskole gjennom 10 uker (fra begynnelsen av september og utover) holde kurser to aftener om uken. Det blir to undervisningstimer pr. aften. *Tirsdagene* vil skolen holde til i et lokalt ute i byen (Det gamle Handelsgymnasium). *Pater Raulin* vil i de 10 timene begynne en gjennomgåelse av Den hellige skrift («Ny kontakt med kristendommens kilder»). *Pastor Vranken* vil gi et 6 timers kurs om forskjellige praktiske spørsmål i forbindelse med kirkeretten. (Han kommer bl. a. inn på ekteskapsprosessene og Ingrid Bergman-saken og på ekskommunikasjonen av kommunistene) 4 timer vil bli viet Lourdes. *Pastor Fishedick* har en time om Kirkens forhold til mirakler i sin alminnelighet og *dr. Gunhild Johnson* vil i tre timer tale om miraklene i Lourdes og legevitenskapens forhold til dem.

Torsdagene vil skolen holde til i gymnastikkhallen på St. Sunniva skole. *Pastor Høgh* vil i 10 timer tale om utviklingslæren. *Ørnulf Ranheimsæter* vil gi en veiledning til kunstforståelse (med lysbilder). Han vil bl. a. tale om billedkunstens teknikk, forskjellen mellom naturetterlikning og kunst (fotografi og kunst) og om stil som personlig uttrykk og som kunsthistorisk fenomen, — med eksempler fra gotikk og renessanse. *Daniel Haakonsen* vil gi et kurs om Henrik Wergelands diktning, — om Wergelands religion slik en kan lese den ut av hans mindre dikt.

Torsdagskveldene vil bli avsluttet med en underholdende repetisjon av den katolske lære («Kjenner du din religion?»). Lysbilledapparatet er for anledningen Stor-Inkvisitator.

Det vil komme flere detaljerte opplysninger i neste nummer av «St. Olav».

Apologetikk og humør

G. K. Chesterton: «Paradoks». Land og Kirke.

Forlaget Land og Kirke har føyet en ny glimrende bok til sin utsøkte bokliste. Chestertons berømte *Orthodoxy* er sendt ut i norsk oversettelse, under titelen *Paradoks*.

«Orthodoxy» var den bok som la grunnen til Chestertons popularitet. Den inntar den dag i dag en framtrædende plass blant hans mange store verker.

I sin ungdom hadde Chesterton sagt kristendommen farvel. Han regnet seg selv som agnostiker. I sitt indre bar han imidlertid på en sterk uro. Sin skepsis til tross holdt han aldri opp med å søke sannheten. I «Orthodoxy» skildrer han sin egen søken etter sannhet, etter mening i livet. Vi følger her Chesterton på hans vei mot sannheten, en vei som fører ham tilbake til barnets verden, til gudstroen og kristendommen. Vi er med Chesterton på hans mange oppdagelser av en mening i livet og på hans siste store oppdagelse: at kristendommen hadde oppdaget alt dette før ham.

«Orthodoxy» er skrevet med ekte chestertonsk humor. Boken lyser av vidd. Chesterton tar spotterne og fornekterne for seg og svarer dem i deres språk — viddets og ironiens. «Smilet er Guds gave til menneskene,» sa Chesterton en gang, og i «Orthodoxy» viser han at en Guds tjener har råd til å smile både over livets rikdom og over den skrikende fattigdom i de «nye verdensforklaringer».

I «Orthodoxy» står Chesterton i røk og damp. Han skyter så det braker, og han har stilt siktet godt. Boken er likevel ikke bare krig, ikke bare kamp mot noe. I sitt indre hadde Chesterton fred som få, og det lar han leseren forstå. «Hvert kapittel slutter,» har en dansk kritiker sagt, «med et feltherren har vunnet en seier for seg selv — f r e d.»

Vi vil gi «Paradoks» våre beste anbefaling. Her vil en finne en gullgrube av sunn og lodig apologetikk, samtidig vil en skaffe seg den beste underholdning. I sannhet, en glimrende kombinasjon.

Oversetteren, pastor Stephan Tschudi, fortjener den største ros for sitt arbeid. Det er ingen lett sak å oversette Chestertons fargerike språk. Pastor Tschudi har imidlertid overført «Orthodoxy» til et glimrende norsk. Oversettelsesarbeidet er ikke noe mindre enn en prestasjon. — ad.

Amerikansk diplomat om Pave Pius XII

Myron Taylor som under krigen var president Roosevelts personlige utsending ved Den Hellige Stol, uttalte nylig i en tale ved et amerikansk universitet:

«Pave Pius XII er en fremstående og modig leder for alle mennesker som tror på Gud og på menneskelig frihet. I verden av i dag står Paven som en stor åndelig makt og som en heroisk sådan. Uforferdet har han motstått alle angrep fra krefter som er fiender av religiøs frihet, av sann fred og av vernet om menneskehetens edle arv som Vestens sivilisasjon og fremgang hviler på.»

UTLANDET:

VATIKANET

Paven har tatt opphold i Castel Gandolfo.

Pave Pius XII kom til Castel Gandolfo søndag kveld den 16. juli hvor Hans Hellighet vil tilbringe seks uker. Paven vil reise inn til Rom to ganger i uken for å ta imot pilegrimene som stadig strømmer til Rom, i Peterskirken. Paven er reist tidligere til Castel Gandolfo enn vanlig, på grunn av den sterke sommervarmen i Rom i år.

500 000 mennesker i kø utenfor Peterskirken på apostlene Peters og Paulus dag.

Over 500 000 mennesker var samlet i kø utenfor Peterskirken på apostlene Peters og Paulus' festdag. 25 messer ble lest på en gang i Peterskirken for de grupper på 40 000 som i tur og orden fikk adgang til kirken.

Dominikanerordenen teller nå 4871 prester.

Dominikanerordenen teller nå 33 provinser med 4871 prester, 1235 teologiske studenter og 305 noviser, heter det i en melding fra Vatikanet. 29 ordensmedlemmer er biskoper.

BELGIA

Stort pavelig bidrag til det katolske pressebyrå.

Pave Pius XII har ifølge en melding fra Brussel overrakt direktøren for Det katolske pressebyrå i Belgia en gave på 180 000 belgiske francs til byråets drift og videre utbygging.

DE FORENTE STATER

Erkebispedømmet New York feirer 100 års jubileum.

Med pontifikal høymesse i St. Patrick-katedralen som ble seledret av kardinal Spellmann, feiret erkebispedømmet New York sitt 100 års jubileum den 19. juli.

Ifølge den seneste statistikk teller erkebispedømmet i dag 1 260 328 katolikker, 2093 prester, 978 ordensbrødre, 7981 ordenssøstre og 96 religiøse kommuniteter. Det finnes to bispeseminarier med 6624 teologiske studenter, 22 ordensstudiehus med 426 studenter, 100 høyere katolske skoler med 31 280 elever og 264 elementarskoler med 117 059 elever. Den karitative virksomhet drives fra 186 institusjoner.

Det katolske presseforbund feirer 40 års jubileum.

Det amerikanske katolske presseforbund feiret nylig sitt 40 års jubileum i Rochester. Den Hellige Far hadde sendt kongressen et særlig budskap hvor det store ansvar som hviler på katolske redaktører i vår tid ble sterkt understreket.

Hovedtema på kongressen var spørsmålet om hvordan man skulle få legfolket aktivt med i det katolske pressearbeidet. Biskop Ready av Columbus fremholdt nødvendigheten av å sikre legfolket i pressen skikkelige økonomiske betingelser og arbeidsforhold. Han krevet også at det ble opprettet større aviser, redigert med tanke på hele landet og ikke bare på det enkelte bispedømme.

Særlig oppmerksomhet vakte det foredrag som lederen av det amerikanske katolske pressebyrå NCWC holdt. Han meddelte bl. a. at byrået nå hadde 89 korrespondenter fordelt over hele verden og at det leverte stoff til 502 aviser. Stoffet når derved fram til 45 600 000 lesere. Det er det største katolske pressebyrå i verden.

ENGLAND

Benediktinermunker bygger nytt kloster.

I Cockfosters som ligger i den nordlige delen av London er engelske og utenlandske benediktinere gått i gang med å bygge et nytt kloster som skal gi plass ikke bare for munkene men også for en moderne kirke og saler for kulturelle og sosiale tilstelninger. Komplekset kommer også til å romme en skole, gjesterom og rom for åndelige øvelser. Den eldste munkeregul vil bli tilpasset dette nye moderne religiøse sentrum.

HOLLAND

Prins Bernhard beskytter for Pax Romana-kongressen.

Prins Bernhard av Holland har påtatt seg å stå som beskytter for den internasjonale Pax Romana-kongressen som holdes i Amsterdam i slutten av august.

ITALIA

Konkordat med Italias protestanter.

Det er nå i Rom innledet forhandlinger mellom representanter for de forskjellige protestantiske sektsamfunn og den italienske regjering med det formål å garantere de protestantiske mindretall — det skal visstnok finnes om lag 10 000 stantiske mindretall — det skal visstnok finnes om lag 100 000 Når man tenker på den behandling katolikkenene får i det protestantiske Sverige, er jo dette en interessant opplysning.

KOREA

Den apostolske delegat i sikkerhet.

Det er kommet melding om at den apostolske delegat for Korea, mgr. Patrick Byrne, som ble igjen i Seoul sammen med sin sekretær Fr. Booth, da han ikke ville forlate de troende i sin menighet, befinner seg i sikkerhet i den britiske legasjon, hvor også den anglikanske biskop oppholder seg. Tre franske prester og tre koreanske oppholder seg fremdeles i prestegården ved katedralen.

Den apostolske prefekten av Chunchon, mgr. Thomas MacQuinlan, ble lettere såret under kampene nord for elven Han. Han ble rammet av en splint fra en granat som eksploderte.

Kirkens vanskeligheter i Korea.

Helt til krigen brøt ut arbeidet den apostolske delegat, mgr. Patrick Byrnes, som hadde sitt kvarter i Seoul, med å få friggitt de tyske misjonærer som var fengslet i Nord-Korea. Mgr. Byrnes sendte en melding til British United Press hvor han meddeler at han har sendt to brev til «statsministeren» i Nord-Korea, Kim Il Sung, i sakens anledning, men at denne ikke bekvemmet seg til å svare. Han forsøkte også å gjøre noe for de fengslede misjonærer ved å vende seg til den sovjet-russiske misjon i Japan, men selvsagt uten resultat.

Mgr. Sauer, biskopen blant de fengslede misjonærer, har vært i Korea siden 1909. Han bidro til grunnleggelsen av benediktinernes kloster i Seoul. Senere ble det flyttet til Tonkwon. Både biskopen, hans prester og legbrødre kom alle fra abbediet St. Ottilien i Bayern. Mens andre misjonærer ble fengslet av japanerne under krigen, fikk disse beholde friheten, fordi de var tyskere. Ingen andre utenlandske misjonærer har fått adgang til Nord-Korea etter at landet ble besatt av russerne i 1945. I oktober i fjor ble det meldt at biskop Sauer som led av astma, var omkommet i fengslet. De aller siste meldinger man har om de andres skjebne er at alle, unntatt seks, er sendt til gruvene i den fjerne provins Cha Kong, hvor de rikeste malmgruver i Korea finnes. En tror at de står under russisk kontroll.

Benediktinerklostret i Tonkwon, hvor biskopen var abbed, hadde opprettet en større industri- og jordbruksskole. Den ble «overtatt» av kommunistene i 1945 og forvandlet til en kommunistisk jordbruksskole. Den gang ble biskopen, 22 patre og 25 legbrødre arrestert og fengslet. I fjor la man også beslag på benediktinerkonventet i Wonsan og arresterte tyve tyske nonner. De ble sendt til fengslet i Pyongyang hvor også patrene satt fengslet.

Tallet på fengslede innfødte prester er mindre. De har fått ordre om å begi seg til sine hjemsteder. Mgr. Francis Hong, den koreanske biskopen av Heijo, er midlertid fengslet. Andre katolske biskoper fantes det ikke i Nord-Korea.

POLEN

Klosterstorm og så i Polen.

Etter klosterstormene i Tsjekkoslovakia, Romania og Ungarn, er turen nå også kommet til Polen. I slutten av juni foretok politiet en rekke undersøkelser i ordenshusene i Polen og påstod siden at de hadde «funnet» forråd av ammunisjon og våpen. De klostre som er blitt hjemsoekt er ordenen St. Michaels kloster i Miejsce i den sørlige delen av Polen, Salvatorfedrenes kloster i Mikolov i Øvre Schlesien, Bernhardinernes kloster i Radeznica i nærheten av Lublin, og jesuittenes skole i Krakau. 8 munkere ble arrestert i klostret ved Radeznica; hvor mange som ble arrestert i de andre klostrene vet man ennå ikke.

Pater Adalbert Turowski utnevnt til hjelpebiskop i Czenstochova.

Pallotiner-patrenes ordensgeneral, *Turowski*, som har sitt sete i Rom, er utnevnt til hjelpebiskop *cum iure successionis* hos mgr. *Kubina*, som er biskop av Czenstochova og nå 70 år gammel. Pater Turowski har oppholdt seg i Rom siden 1947. Det er tvilsomt om han aksepteres av den kommunistiske regjering i Varsjawa.

Senere erfares at Turowski kort etter ankomsten til Polen, ble utvist av regjeringen.

Prioren ved klostret Jasna Gora i Czenstochova arrestert.

Pater *Kajetan Raczynski* som er prior for St. Pauls-fedrene i klostret Jasna Gora i Czenstochova som er det mest berømte kloster i Polen, er nylig arrestert. Han anklages for å ha støttet undergrunnsbevegelsen og for å ha vært i forbindelse med «amerikanske imperialister».

ROMANIA

De to gjenværende generalvikarer satt ut av funksjon.

Osservatore Romano melder fra Zürich at kommunistene har arrestert generalvikaren for bispedømmet Alba Julia, mgr. *Ludvig Boga*, og at det er innløpt melding om at generalvikaren av Jassi, mgr. *Glaser*, er avgått ved døden.

Disse to geistlige representerte de to siste bispedømmer i Romania, iallfall etter hva regjeringen tror. Den hevder at alle bispedømmer med romersk ritus nå er oppløst.

For øvrig meldes det fra Romania at generalvikaren av Satu Mare, den kjente geistlige, mgr. *Pakocs*, er blitt torturert i fengslet for å fremtvinge «beviser» mot ham.

Etter at dette var skrevet, er det kommet melding om at mgr. *Glaser* døde etter den behandling han hadde vært utsatt for, for å tvinge ham til å undertegne den såkalte Stockholms-appellen. Han var blitt mishandlet i seks timer før han erklærte seg villig til å skrive en egen fredsproklamasjon i stedet for Stockholms-appellen. Dette gikk regjeringen med på. Dens representant tilbød seg å maskinskrive biskopens håndskrevne erklæring, men benyttet selvsagt anledningen til å forfalske den. Flere av de mest betydningsfulle avsnitt ble utelatt. Biskopen ble etterlatt i en slik svekket tilstand at han døde dagen etter. Biskopen ble 70 år gammel.

Den pavelige nuntius utvist.

Biskopen av Savannah-Atlanta, Georgia, U.S.A., mgr. *Gerald Patrick O'Hara* som har ledet det pavelige nuntiat i Bucuresti siden mai 1948, ble utvist av den rumenske regjering i den annen uke av juli sammen med nuntiatets øvrige embetsmenn. De kom til Wien den 9. juli. Med dette ble det siste bånd mellom katolikkene bak jernteppet og Den Hellige Stol skåret over.

Den 4. juli ble to av syv anklagede dømt til døden i en «forræderi»-prosess. De øvrige fikk fra syv til tyve års hardt tvangsarbeide. Alle ble kjent «skyldige» i å ha drevet spionasje etter ordre fra det pavelige nuntiat!

Mgr. O'Hara's protest.

Før lederen av nuntiatet i Bucuresti, mgr. *O'Hara*, forlot Romania, innleverte han følgende protest til den røde utenriksminister:

1. Den Hellige Stol beklager sterkt at den fiendtlige holdning Folkerepublikken Romanias regjering har inntatt til og den kamp den har ført mot Den katolske kirke i Romania, Den Hellige Stol og Kirkens overhyrde personlig og dennes diplomatiske representant hos Folkerepublikkens regjering nå har ført til at anklager rettes mot dem i en offentlig, politisk rettsak.

Denne handling er forverret ved ubeskrivelige kommentarer og ærekrenkende påstander i presse og kringkasting.

2. Denne holdning som er en krenkelse av Den katolske kirkes ære og verdighet, gjør det til en plikt for Den Hellige Stol å nedlegge en formell og høytidelig protest. Denne protest er så meget mer veltalende og kategorisk som det til evidens er klarlagt hvor falske, vilkårlige og fordreiede de angivelige bevis er som har vært fremlagt i den nevnte rettsak mot medlemmer av det apostoliske nuntiat.

3. Belært av erfaring venter ikke Den Hellige Stol at Folkerepublikkens regjering vil vende tilbake til sannheten og gi offentlig oppreisning.

Ansvarer legger Den Hellige Stol i hele sin tyngde på Folkerepublikkens ledere. Men hensyn til krenkelsen av

Kirken og Den Hellige Stols representanter overlater den saken med tillit til det rumenske folks dom.

Illevarslende utvikling.

Ikke før var lederen av nuntiatet i Bucuresti utvist, før regjeringen formelt godkjente et nytt statutt for Den katolske kirke med romersk ritus i Romania. Dokumentet er satt opp av en gruppe frafalne prester i den hensikt å skape et skisma innenfor Kirken. Dette «nye statutt» forbyr enhver forbindelse med Den Hellige Stol, benekter Pavens primat og søker å legge grunnen til hva «*Osservatore Romano*» beskriver som en «nasjonal, katolsk kirke, skilt fra Den universelle kirke og underlagt det ateistiske, kommunistiske styre.»

Den drivende kraft i dette arbeide er den frafalne prest *Andrea Agotha* som ble ekskommunisert den 13. mai. Han ledet møtet av frafalne prester i Targu-Mures i april som krevde at Den katolske kirke skulle passes inn i rammen av den rumenske konstitusjon. Han leder også den falske «Katolske aksjon» i Romania.

SOVJETUNIONEN

Stort anlagt kampanje mot den kristne livsanskuelse planlegges.

Ifølge Moskva radio planlegger *Foreningen for vitenskapelig og politisk opplysning* en stort anlagt kampanje mot den kristne livsanskuelse. Foreningens formann, professor *Vavilov*, har kunngjort at i løpet av sommeren vil over 500 000 propagandister ha bereist hele Sovjet-Russland. Den nevnte forening er dannet etter at gudløshetsbevegelsen ble oppløst i 1942.

TYSKLAND

Kardinal von Preysing taler til 25 000 mennesker i krigsfangespørsmålet.

Søndag den 16. juli var 25 000 berlinere samlet for å høre kardinal *von Preysing* rette en appell til verden for å hjelpe til å få brakt de tyske krigsfanger som ennå — over fem år etter kamphandlingenes opphør — befinner seg i Sovjetunionen.

Kardinal Frings om krig og fred.

I en tale til 25 000 katolikker i Bonn den 23. juli uttalte erkebiskopen av Köln, kardinal *Frings* bl. a. følgende:

«... Prinsippet «fred for enhver pris» er ensbetydende med å oppfordre krigslystne stater og ledere til å foreta aggresjoner, undertrykkelse og urett. Virkelig fred kan bare skapes på en orden som stemmer overens med Guds lov. Hvor som helst en slik orden er truet fundamentalt og angripes, har folkene og deres institusjoner ikke bare rett, men også plikt til å gjenopprette den ødelagte orden — om nødvendig med våpenmakt.»

Volddom tilstrømning til pasjonspillene i Oberammergau.

Tilstrømningen til pasjonspillene i Oberammergau har overtruffet alle forventninger. Hittil har de vært sett av over 180 000 mennesker, hvorav 40 000 utlendinger. På grunn av tilstrømningen vil forestillingen nå for første gang i spillenes historie bli oppført fire ganger i uken.

Oslo katolske feriekoloni 1950

Innkome beløp: R. S. kr. 50; A. Kollerud 25; fru S. Bjerke 25; R. F. 10; frk. Frida Christensen 25; frøken Anna Stodola 10; frøknene Asta og Mathilde Kjellerød Hansen 35; fru Gjertrud Jensen 50; A. M. F. 25; H. L. 20; R. & A. Hoel 10; Ivar 5; Ase 2,35; B. Bentzen 25; fru Vig Andersen 20; N. N. 50; frk. Marie Solum 25; F. Wasler 10; P. U. 10; R. H. 25; H. E. 10; G. Geist 20; frk. Forslund 20; Sara 25; tils. 532,35. Tidl. innk. kr. 680,—. *Tilsammen kr. 1 212,35.*

Feriekolonien har dessuten mottatt ved ærv. Mère Zoé en verdifull elektrisk komfyr.

Vi vil få lov til å takke hjerteligst alle bidragsytere og alle som har hjulpet til at barnas feriekoloni på «Persbråten» ble så vellykt i år. En særlig takk til sr. Anne-Marie og sr. Antonina ved St. Josephs Institutt, som påtok seg det krevende verv å styre og stelle med barna.

Oslo, 3. august 1950.

For St. Olavs sokneprestembete:
F. J. Fischedick.

For St. Halvards sokneprestembete:
P. Th. Notenboom.

For Oslo Katolske Menighetspleie:
Sigrid Ode.

<p style="text-align: center;">OSLO</p> <p style="text-align: center;">T. S. JACOBSEN</p> <p style="text-align: center;">BEGRAVELSESBYRÅ</p> <p style="text-align: center;">Ullevålsv. 1 - Oslo</p> <p>Tlf. 33 23 34 - 33 22 46 Privat 41 64 78 - 69 43 72</p>	<p style="text-align: center;">TØNSBERG</p> <p style="text-align: center;">TØNSBERG GLASSMAGASIN</p> <p style="text-align: center;">Glass - Porselen - Stentøy Tlf 12 67 - Torvgaten Tønsberg</p>	<p style="text-align: center;">Dr. theol. J. van der Burg:</p> <p style="text-align: center;"><i>Den bibelske lære om</i></p> <p style="text-align: center;">RETTFERDIGGJØRELSEN</p> <p style="text-align: center;">En sammenligning mellom den katolske Kirkes og Luthers lære.</p> <p style="text-align: center;">Kr. 2.15.</p>
<p style="text-align: center;">TAPETHUSET</p> <p style="text-align: center;">Tordenskjoldsgt. 6 b, Oslo Tlf. 41 07 76</p> <p style="text-align: center;">Tapeter — Linoleum</p>	<p style="text-align: center;">KRISTIANSAND</p> <p>Malermester HALFDAN S. KVANVIG Kirkegt. 1 - Tlf. 3930 Kristiansand</p>	<p style="text-align: center;">KATOLSK BØNNEBOK</p> <p style="text-align: center;">Kr. 8.50.</p> <p>ST. OLAVS FORLAG, Akersv. 5, Oslo</p>
<p>Spesialforretning i RUSTFRITT STÅL for sykehusene</p> <p style="text-align: center;">KNUT JUUL CHRISTIANSEN</p> <p>Stortingsplass 7 II Tlf. 33 36 24 - Oslo Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT</p>	<p style="text-align: center;">HANS KARLSEN MALERFORRETNING</p> <p style="text-align: center;">Tordenskjoldsgt. 6 B Tlf. 41 07 76 - Oslo</p> <p style="text-align: right;">Utfører all slags malerarbeid</p>	<p style="text-align: center;">FREDRIKSTAD</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p style="text-align: center;">G. HALVORSEN — Fredrikstad <i>Pølsemakeri & Kjøttforretning</i> Telefoner: Forretningen 1781, 2455 - Kontoret 1781</p>
<p style="text-align: center;">Johan Olsen & Sønner</p> <p>Murmester og Entreprenørforretning</p> <p style="text-align: center;">Kongensgt. 17 - Oslo</p> <p style="text-align: center;">Etabl. 1896</p> <p style="text-align: center;">Tlf. 42 50 85 - 42 52 23</p>	<p style="text-align: center;">CARSTEN CARLSEN</p> <p style="text-align: center;">Fredrikstad Kolonial, Mel og Fetevarer Tlf. 2175</p>	<p style="text-align: center;">HELENE ANDRESEN</p> <p style="text-align: center;">Kjøtt- og pølsevarer Fredrikstad Tlf. 2031</p>
	<p style="text-align: center;">OLAVES HANSENS EFTF.</p> <p><i>Kåre Kristiansen</i> Onsøybryggen Fredrikstad</p>	<p style="text-align: center;"><i>Til parkett og linoleum:</i></p> <p style="text-align: center;">HUGOS boneolje</p> <p style="text-align: center;">TEKN. KJEM. fabrikk «HUGOS»</p> <p style="text-align: center;">Fredrikstad</p>
	<p style="text-align: center;">KJØTTFORSYNINGEN</p> <p style="text-align: center;">Fredrikstad Tlf. 2855</p>	<p style="text-align: center;">FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK Andresen & Müller</p> <p>Mek. Verksted - Blikkemballasje og metallvarer av enhver slags - Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed - Isenkramartikler - Elektrisk og Autogensveisning - Stanseartikler</p>
	<p style="text-align: center;">A/S DET NORSKE CHEVIOTSPINDERI</p> <p style="text-align: center;">Fredrikstad</p> <p style="text-align: center;">Telefon 2612 - 2613</p>	